

Ніколайчук Світлана Петрівна,
викладач Інженерно-педагогічного інституту
Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова

МЕТОДИКА ДОБОРУ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ШВЕЙНОГО ВИРОБУ У ПРОЦЕСІ ЙОГО ПРОЕКТУВАННЯ

У статті окреслено значення етапу добору матеріалів у процесі проектування моделей одягу, визначено основні етапи та запропоновано методику добору пакету матеріалів для швейного виробу.

Ключові слова: проектно-технологічна діяльність, добір пакету матеріалів для швейного виробу, методика добору матеріалів.

Николайчук С. Методика подбора материалов для швейного изделия в процессе его проектирования.

В статье обозначены значения этапа подбора материалов в процессе проектирования моделей одежды, определены основные этапы и предложена методика подбора пакета материалов для швейного изделия.

Ключевые слова: проектно-технологическая деятельность, подбор пакета материалов для швейного изделия, методика подбора материалов.

Nikolaychuk S. The method of selection of materials for sewing of the product during its design.

This article highlights the values of the stages of selection of materials in the design of models of clothes and defined main stages and the technique of selection of the package of materials to finished articles.

Keywords: design and technological activities, selection of the package of materials for sewing products, the method of selection of materials.

Постановка проблеми. Проектно-технологічна діяльність в системі технологічної освіти - це цілеспрямована діяльність, що полягає в розробці та виконанні проекту від виникнення творчого задуму (ідеї) до реалізації його в матеріалі (виготовлення готового виробу). Діяльність спрямована на формування в учнів, студентів певної системи творчо-інтелектуальних і

предметно-перетворювальних знань, вмінь і є концептуальною основою трудового навчання.

Підготовка майбутніх учителів технологій передбачає формування здатності до проектно-технологічної діяльності, як однієї із складових готовності до професійної діяльності. Для реалізації цього завдання у межах навчальної дисципліни «Текстильне матеріалознавства» і «Конфекціювання у швейному та галантерейному виробництві» передбачено виконання проекту за загальною темою «Добір матеріалів для швейного виробу» та в процесі виконання курсового проекту з основ швейного виробництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової, навчальної літератури та періодичних видань дозволяє зробити висновок про актуальність питання проектно-технологічної діяльності, а також наявність багатьох досліджень у даному напрямку. Зокрема, ці питання досліджували такі науковці як А. Терещук, А. Цина, В. Тищенко, В. Сидоренко, В. Харитонова, О. Коберник, Т. Гуменюк, Т. Мачача, С. Ящук та інші.

Аналіз літературних джерел з конфекціювання у швейному та галантерейному виробництві вказує на недостатню кількість науково-інформаційного матеріалу з даного питання. Сьогодні проблемами конфекціювання займаються Н. Супрун, Л. Орленко, Е. Дрегуляс, Т. Волинець та інші.

Та все ж, проблема підготовки вчителя трудового навчання, формування його здатності до проектно-технологічної діяльності сьогодні залишається актуальною та недостатньо розробленою.

Мета: запропонувати методику добору матеріалів для швейного виробу у процесі його проектування, окреслити основні етапи добору матеріалів, з метою використання її у процесі вивчення текстильного матеріалознавства майбутніми вчителями технологій.

Виклад основного матеріалу. Процес проектування має складатися з таких етапів, які пов'язані між собою і найефективніше розкривають послідовність розробки та виконання проекту: організаційно-підготовчий, конструкторський, технологічний, заключний [8]. Результатом проектно-технологічної діяльності, як відомо, є готовий виріб. У процесі проходження цих етапів виконується ряд завдань, одним з яких є добір матеріалів, необхідних для виготовлення даного виробу. Для виконання окресленого завдання система підготовки майбутніх учителів технологій (обслуговуючих видів праці) передбачає вивчення навчальної дисципліни «Текстильне матеріалознавство» [1] та виконання курсового проекту з основ швейного виробництва [5].

Курсове проектування – один із видів індивідуальних завдань навчально-дослідницького, творчого чи проектно-технологічного характеру, який має на меті не лише поглиблення, узагальнення і закріплення знань студентів з навчальних дисципліни, а й застосування їх при вирішенні конкретного фахового завдання і вироблення вміння самостійно працювати з навчальною і науковою літературою, електронно-обчислювальною технікою, лабораторним обладнанням, використовуючи сучасні інформаційні засоби та технології [5, ст. 6].

Зміст курсового проекту з основ швейного виробництва включає наступні розділи [5]:

- I. Вибір моделі.
- II. Обґрунтування вибору матеріалів для швейного виробу.
- III. Конструкторська частина.
- IV. Підготовчо-розкрійний етап.
- V. Технологічна частина.
- VI. Аналіз та оцінка якості швейного виробу.
- VII. Організація робочого місця та безпека праці в процесі проектування швейного виробу.

Очевидно, добір матеріалів для швейного виробу у процесі його проектування – це один з найважливіших етапів курсового проектування, так як правильний вибір матеріалів впливає, перш за все, на художній образ швейного виробу та його якість. Крім того визначає:

- методику конструювання одягу та вихідні дані для розробки конструкції швейного виробу;
- умови розкрою деталей майбутньої моделі;
- технологічну обробку та технічні умови та виготовлення виробу;
- умови догляду за готовим виробом.

Аналіз технічної та навчальної літератури [2, 3, 4, 6, 7] дає змогу запропонувати навчальну методику добору матеріалів для швейного виробу, що полягає: у характеристиці та аналізі вимог до виробу певного виду; у розробці вимог до матеріалів для швейного виробу; у моделюванні пакету матеріалів для виробу; у розробці конфекційної карти для швейного виробу.

Для здійснення добору матеріалів для швейного виробу, перш за все, необхідно мати ескіз майбутньої моделі (рис. 1) та визначені варіанти колористичного оформлення матеріалів, з яких пропонується виготовляти даний виріб.

Першим етапом добору матеріалів для швейного виробу є характеристика та аналіз вимог до виробу певного виду. Складання вимог до певного виду одягу є основою при розробці вимог до матеріалів для даного виробу, що в кінцевому результаті впливає на вибір матеріалів для конкретної моделі.

Основний напис

Рис. 1. Ескіз моделі

Всю різноманітність вимог, які висуваються до виробу, можна розділити на дві групи: споживчі та виробничі [5, ст. 16-17].

Споживчі вимоги встановлюються в залежності від призначення і умов носіння виробу. До них відносяться гігієнічні, експлуатаційні, естетичні вимоги.

Одяг призначений забезпечити певний мікроклімат в підодяговому прошарку, захист тіла людини від взаємодії несприятливих факторів навколишнього середовища, створювати нормальні умови для життєдіяльності. Всі ці фактори враховуються при формуванні вимог гігієнічності одягу (повітро-, водо-, порохопроникність, теплозахисні властивості, намокання та ін.).

Експлуатаційні вимоги включають в себе стійкість виробу до різних взаємодій: механічних (розтягування, стиснення, згинання, тертя), фізико-хімічних (дія води, світлопогоди, тепла, холоду, вогню, хімічних реагентів, радіоактивних випромінювань та ін.); зручність носіння виробу (зручність вдягання і знімання одягу, свобода рухів людини, маса виробу); можливість ремонту, хімчистки, прання і прасування, мінімального догляду за одягом та ін.

Естетичні вимоги до виробу тісно пов'язані з напрямком моди в одязі взагалі та конкретно за видами виробів. Саме мода визначає силует, зовнішній вигляд, форму, основні лінії, ступінь прилягання, елементи оздоблення, колір і його поєднання в одязі, візерунок. Все це в подальшому повинно бути враховано при виборі матеріалів.

До групи виробничих відносяться вимоги технологічності виробу (можливість виготовлення швейного виробу) в умовах індивідуального виробництва: спрощення способів обробки, створення умов для максимальної механізації операцій і скорочення часу обробки, і економічності виробу (забезпечення мінімальних витрат матеріалу на виріб, раціональної розкладки лекал, зменшення трудомісткості обробки та ін.).

При складанні вимог до виробу в залежності від виду одягу, його призначення і умов носіння, одні вимоги будуть мати першочергове значення, а окремі вимоги можуть взагалі не враховуватися. Наприклад, для вечірньої святкової сукні першочергове значення будуть мати естетичні вимоги, для спецодягу важливе значення мають гігієнічні і експлуатаційні вимоги.

Другим етапом добору матеріалів є розробка вимог до матеріалів для швейного виробу. На основі вимог до швейного виробу у відповідності з обраною моделлю та її конструкторсько-технологічною характеристикою розробляють вимоги до матеріалів і встановлюють нормативи за показниками відповідних властивостей. Всі вимоги до матеріалів можна згрупувати таким чином [5, ст. 17-18]:

1-а група - загальні вимоги (стандартні). Включають в себе вимоги відповідності показників властивостей матеріалів стандартним нормам, які враховуються при визначенні гатунку (волокнистий склад, маса, щільність, ширина, вологість та ін.). Тут також встановлюють економічну доцільність використання матеріалу за показником його вартості, ширини та ін.

2-а група - конструкторсько-технологічні вимоги до властивостей матеріалів, які впливають на особливості конструкції виробу і технології його виготовлення. До таких властивостей відносяться: зсідання, товщина, розсування ниток, висипання, прорубування при пошитті, повна деформація при розтягуванні і її компоненти, жорсткість і драпірувальність, зминання (незминання), здатність до формування, тангенційний опір та ін.

3-я група - гігієнічні, пов'язані із створенням комфортних умов у підодяговому шарі і забезпеченням захисних функцій одягу: здатність матеріалу поглинати і віддавати вологу, повітро-, водо-, порохопроникнення, теплофізичні властивості, електризування, забрудненість та ін.

4-а група - вимоги до зносостійкості матеріалів: стійкість матеріалу до витирання, утворення пілей, багаторазового розтягування, згинання,

багаторазового прання, світлопогоди, хімічних реагентів, дії біологічних факторів, високих і низьких температур, вогню та ін.

5-а група - естетичні вимоги. Враховуючи напрям моди, в цю групу включають вимоги до кольору і можливого поєднання кольорів у виробі, фактури матеріалу, його візерунку, блиску та ін.

При складанні груп вимог і встановленні нормативів за показниками відповідних властивостей використовують відповідні стандарти або дані наукових організацій і промисловості та довідникові джерела.

Для повного комплексу матеріалів для одягу пропонують матеріали для скріплення та прикладні текстильно-галантерейні вироби, оздоблювальні матеріали і фурнітуру; дають їх характеристику, приводять класифікацію і визначають основні властивості; обґрунтовують вибір перелічених матеріалів для конкретного виробу відповідно до експлуатаційних вимог та вибраної моделі.

Третім етапом добору матеріалів є моделювання пакету матеріалів, в результаті якого здійснюється підбір матеріалів для швейного виробу з метою створення комфортного підодягового мікроклімату [5, ст. 15]. Результатом цього етапу є модель пакету швейного виробу (рис. 2).

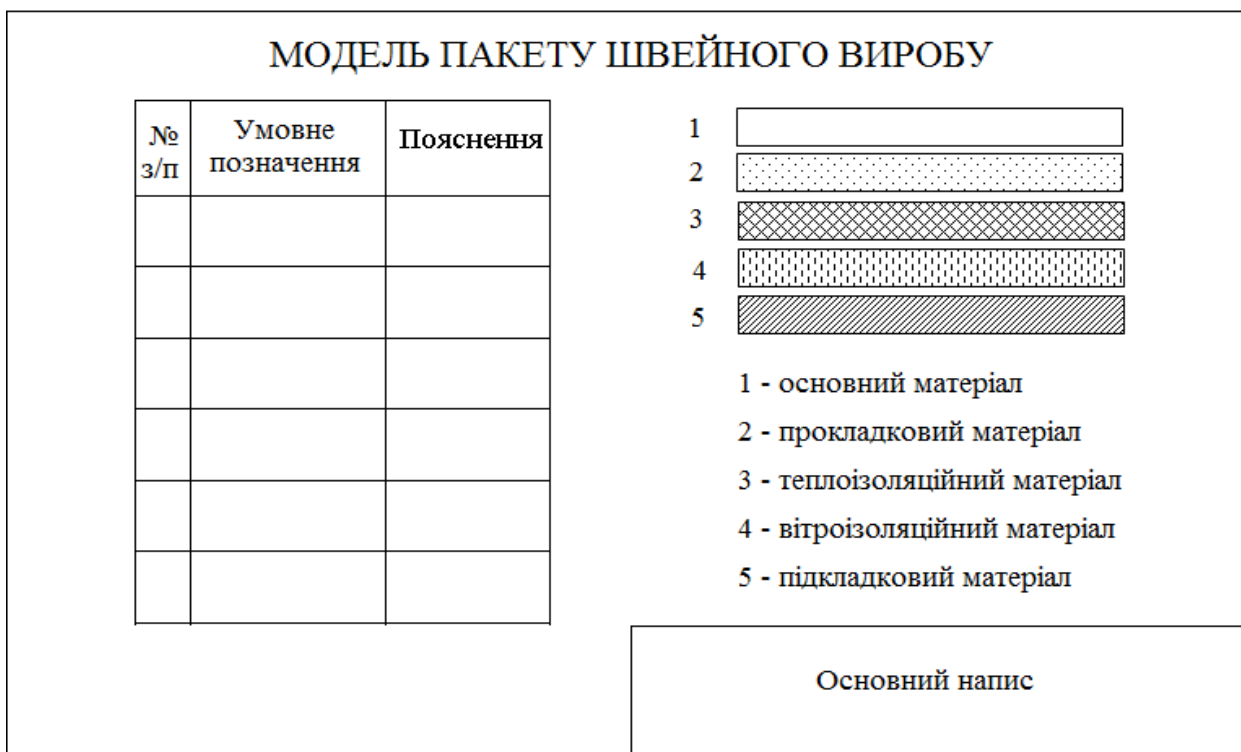

Рис. 2. Модель пакету швейного виробу

Четвертим етапом добору матеріалів є розробка конфекційної карти для швейного виробу (таблиця 1).

Таблиця 1.

Конфекційна карта на виготовлення швейного виробу

№ моделі	Зразки матеріалів за функціональним призначенням							
	основний	прокладковий	теплоізоляційний	вітроізоляційний	підкладковий	нитки	фурнітура	Текстильно-галантерейні вироби
1.								
2.								
3.								

Примітка: таблиця заповнюється способом прикріплення зразків матеріалів для швейного виробу у трьох варіантах.

Використання даної методики дозволяє:

- сформувати здатність студентів до проектно-технологічної діяльності на етапі добору матеріалів для швейного виробу;
- систематизувати, закріпити та поглибити отримані знання з текстильного матеріалознавства;
- поглибити знання з текстильного матеріалознавства шляхом вивчення та використання нормативно-технічної документації, довідників та інших джерел інформації;
- створити умови розвитку творчого мислення, креативності майбутніх учителів технологій;
- удосконалити вміння самостійної роботи студентів та науково-технічного дослідження при розробці проекту;
- сформувати у студентів вміння переконливо обґрунтовувати прийняті рішення.

Висновки. Нами запропоновано методику добору матеріалів, зміст якої розкривається в чотирьох основних етапах. Дана методика формує здатність майбутніх учителів трудового навчання до проектної діяльності та формує уявлення про добір матеріалів для швейного виробу, як важливу складову процесу проектування моделей одягу.

Очевидно, здійснювати добір матеріалів для швейного виробу можливо при наявності системи знань, умінь і навичок з текстильного матеріалознавства, навчальної дисципліни, яка входить до системи підготовки майбутніх учителів трудового навчання (обслуговуючі види праці).

Список літератури:

1. Гнеденко О. П., Ніколайчук С. П. Текстильне матеріалознавство: програма для вищих навчальних закладів, галузь знань 0101 Педагогічна освіта, напрям підготовки – 6.010103 Технологічна освіта / Мін-во освіти і науки,

- молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. – 16 с.
2. Конфекціювання матеріалів для одягу: Навч. посіб. / Н. П. Супрун, Л. В. Орленко, Е. П. Дрегуляс, Т. О. Волинець. – К.: Знання, 2005. – 159 с.
 3. Конфекціювання матеріалів на швейний виріб. Методичні вказівки для виконання курсової роботи для студентів спеціальності 7.0918.01 “Швейні вироби” денної та заочної форм навчання. / Укл. Н. П. Супрун, А. М. Слізков. – К.: КНУТД, 2004. – 30с.
 4. Матеріалознавство швейного виробництва / Б. А. Бузов, Т. А. Модестова, Н. Д. Алимепкова. – 4-те вид., перероб. і доп. – М.: Легпромбиздат, 1986. – 424 с.
 5. Методичні рекомендації до курсового проектування з основ швейного виробництва: навчально-методичний посібник для студентів денної, заочної та екстернатної форм навчання напряму підготовки 6.010103 Технологічна освіта / [уклад. Гуменюк Т. Б.] – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. – 60 с.
 6. Орленко Л. В., Гаврилова Н. И. Конфекционирование материалов для одежды: Учебное пособие. – М.: ФОРУМ:ИНФРА-М., 2006. – 288с.
 7. Текстильне матеріалознавство: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Е. П. Дрегуляс, В. В. Рибальченко, Н. П. Супрун. - К.: КНУТД, 2011. – 430 с.
 8. Т. Кравченко, О. Коберник. Методика проектного навчання на уроках обслуговуючої праці в 5 класі / Т. Кравченко, О. Коберник. – К: Шк. світ, 2006. – 200 с., С. 198– 199.